

TIRA IQEDDSEN

Tabrat
n Umazan
Yaεqub

29

Řexbar Ařebħan n Yeccu Lmasiħ

(Řeahd n Jdid s Trifit - s tira n tlatinit)

English Title: The Good News of Jesus Christ
(The New Testament in Tarifit - Latin script)

ISBN/EAN 978-90-807288-2-0

Amsawađ d iniy misen: www.tarifit.info

ver. 1.2

© 2009 DHIMH Multimedia

All rights reserved. Free and unlimited reproduction and distribution of this publication in whatever form is permitted if it serves the interest of the spread of the Good News of Jesus Christ, on the condition that the contents of this publication will not be changed and this same and complete copyright notice will be included and on the condition that its distribution does not serve any commercial purpose.

Marra řħuquq twađemnen. Itwasmeh ad itwagg wedlis-a eawed s eřam kuř ibriden u s marra tiřelli, mařa man aya ittiři di řtwee n uwezzee n Řexbar Ařebħan n Yeccu Lmasiħ maca nnebřa abeddeř n min dayes. Ittxeřř ad itwagg dayes řebda awař-a simant nnes marra zi řjihet n řħuquq am ittxeřř eawed belli awezzee nnes ad yiři nnebřa arbeħ d usebbeb.

Tabrat n YaƐqub

Aseǧem

1 ¹YaƐqub, ismey n Arebbi d Sidi Yeccu Lmasiħ, i teneac n tqebbař tinni imřarracen: mliħ xawem.

Taqeǧebt n liman d iyekkwan

²A awmaten, mařa ad xawem kken ařas n iyekkwan, řesbem man aya marra d řefrařet. ³Aqqa kenniw tessnem belli taqeǧebt n liman nwem ad d tejj řřbar, ⁴maca ittxeřř řřbar ad itwakemmeř řima ad tawđem u ad tkemmřem uca war kenniw ittxeřři walu. ⁵Mařa ca n ijjen zzaywem teqqim as ead tiyit, ad tt ittar zi Arebbi wenni itticken s tecrimet i marra nnebřa azawar. ⁶Maca ad ittar s liman, nnebřa acekki, minzi wenni icekkan aqqa netta am ict n řmujet di řebřar, tenni iearnnen asemmiđ uca ittřuđ dayes. ⁷War tejj ad as ittyiř i bnađem nni ad iksi ca zi Arebbi. ⁸Aqqa netta axmi s tnayen izeǧifen, war yarsi di marra ibriden nnes. ⁹Maca ejjet tawmat iwadęen ad tessemyar di řueřa nnes ¹⁰uca wenni řar iǧa wagra ad issemyar deg uwadęe nnes, minzi amecnaw tawardect di řeřtic ad ifna netta. ¹¹Tafuct ad tenqar s řeřmu nnes, ad tessecmeđ řeřtic uca tawardect ad tisřaw uca ad as irah wazri n wudem nnes. Ammu i řa ifna bu wagra eawed s marra min řares. ¹²Sseed n weryaz wenni i řa iřemřen ayekkwı, minzi mařa idweř d amqeǧeb, Arebbi ad as iwc tamrist n tudart tenni tuřa iwaed zzayes Arebbi i inni t ittensexen. ¹³War tejj i řed ad ini mařa iřar deg uyekkwı “Arebbi i d ayi iyekkwan”. Aqqa Arebbi war izemmar ad itwaywa zi tuęeffna uca netta s ixef nnes war iyekkwı uřa d ijj. ¹⁴Maca kuř ijjen ad itwaywa mařa nnecwet nnes ad t teřwa uca ad zzayes itwatřef. ¹⁵Mařa nnecwet teksi s ueđdis, ad tařu ddnuđ uca xmi i řa imyag ddnuđ, ad d yawi řmewt. ¹⁶A awmaten iezzen, war tejj i řed ad kenniw issweddar. ¹⁷Kuř amewci ařebřan d kuř tamewci ikemmřen ihekkwa-d zi sennej, zi Tbatat n tfawin, tenni war řar iǧi ubeddeř niy tiři n ddewřan. ¹⁸Aqqa yejj aney-d ełařsab timexsa nnes s wawař n tidett řima ad niři d ij n ddab n imenza zi marra řmaxřuqat nnes.

Ashegi d ttaet i wawar n Arebbi

¹⁹X uyenni, a awmaten ieizzen, ejj kuř bnađem ad iqegeq ĥima ad iseř, war tqeđiqem ca ĥar wawar niy ĥar tefqaĥt. ²⁰Minzi tafqaĥt n weryaz war d ittiwi ca tasegda ztat i Arebbi. ²¹X uyenni sarsem xawem qaē taxmuji d wađtas n tuēeffna uca qebřem s temhint awař i daywem itwazzun wenni izemmaren ad kenniw issenjem. ²²Dewřem d inni itteggem awař, war iđi d inni ittesřan waha, war cemtem ixef nwem! ²³Minzi mařa ĥed isřa i wawar, war t ittegg, aqqa netta amecnaw wenni ixezzaren di tisit deg uyembub nnes i zi d ixřeq, ²⁴minzi netta ittwařa ixef nnes, iruĥ, uca řexdenni ad ittu mammec tuĥa itwađĥar. ²⁵Maca wenni i ĥa ixezzaren di ttawrat ikemmřen n tiřelli uca ad dayes ittef, netta war iđi am ijjen ittesřan řexdenni ittu *deyya*, maca am ijjen wenni tt itteggem, aqqa wanita ad ĥares tiři lbaraka di min ittegg. ²⁶Mařa din umi ittyiř aqqa netta itteggwed Arebbi maĥend war itthiđi iřes nnes, maca ixeddee uř nnes, aqqa dđin nnes bařeř. ²⁷Dđin amezdag nnebřa řexmej qibač i Arebbi d Tbatat, aqqa-t d wa: ad tšuned iyujiřen d tijař di řeĥřart nsent uca ad tessĥeyyded ixef nnek zi ddunnit nnebřa řyecc.

Egg tayri, war tt tteggem s wudmawen

2 ¹A awmaten, war tteggem s wudmawen di liman n Yeccu Lmasiĥ, Sidi n ueuđi. ²Minzi mařa yudef-d ĥar usinagug nwem ij n weryaz s txadent n wurey deg uđad nnes u s warruđ iyřan uca yudef-d eawed ij n umezřuđ s warruđ iqqařsen, ³uca ad tewcem taynit i wenni ĥar iđa warruđ iyřan, ad tinim “Qqim deg wemcan-a iřebĥen”, maca i umezřuđ ad as tinim “Cek bedd diha!” niy “Qqim ayi-d ĥar tnebdat n iđaren inu!”, ⁴ma war iđi temřurufem ak-d win jarawem s iyembab uca tdewřem d inni iĥekkmn s ixarriřen iēeffanen? ⁵Sřem, a awmaten ieizzen, ma war ixđar Arebbi imezřađ n ddunnit, ĥima ad tejjaren s liman uca ad iřin d iwriten n tgeldit, tenni tuĥa iwaēd zzayes i inni t ittexsen. ⁶Maca kenniw tyeđtrem zeg imezřađ. Ma war iđin d inni s wagra d inni kenniw iĥšaren u d inni kenniw inedđhen ĥar řfusina? ⁷Ma nitni war đin d inni ittceqqafen deg isem yueřan wenni xawem-d itwařayan? ⁸Maca mařa tkemmřem nican ttawrat igellden elašab tira “Ad tessed amqarreb nnek am ixef nnek”, aqqa tetteggem mliĥ,⁹maca mařa

²⁸ Law. 19:18

teggim s wudmawen, aqqa tetteggem ddnub uca ad twaḥekmem zi ttawrat am inni ixḍan. ¹⁰Minzi wenni idfaren ttawrat marra, maca yarza ict n tewṣeyyet waha, aqqa netta d bu-umarwas n marra tiwṣeyyat. ¹¹Minzi wenni innan ‘War zenni!’, inna εawed ‘War neqq!’ Maṛa war teznid, maca tenyid, aqqa cek d axetṭay n ttawrat. ¹²Siwṛem uca ggem am inni i ya itwaḥekmen zi ttawrat n tiṛelli. ¹³Minzi řḥukm war yareḥḥem ca x wenni tuya war yareḥḥmen. Areḥmet aqqa tyelleb x řḥukm.

Liman d řexdayem tiṣebḥanin

¹⁴A awmaten, man řefḍeř maṛa ijjen iqqar ‘Necč yari liman’, maca war yares bu řexdayem? Ma izemmar liman nni ad t issenjem? ¹⁵Maṛa ittxeṣṣ as i ij n uma niy i ict n učma min i ya yarḍen niy min i ya ccen kuř ass ¹⁶uca ijjen zzaywem inna asen “Uyuret di řehna, arḍet min isseḥman, jjiwnet macca!” maca war d asen tewcim walu min ittxeṣṣan i arrimet, man nnfaε? ¹⁷Aqqa ammu uřa d liman. Maṛa war zzayes ttekkent ca řexdayem, aqqa immut s ixef nnes. ¹⁸Maca ad ikkar ijjen ad yini “Cek yarek liman, necč yari řexdayem”. Sscen ayi liman nnek nnebřa řexdayem uca necč ad ac ssecney liman inu zi řexdayem inu. ¹⁹Ma cek tumned belli Arebbi d ijjen? Aqqa teggid mliḥ, maca uřa d ccwaṭen umnen di man aya uca ttarjijen. ²⁰Ma tersed ad tessned, a bna dem afyuř, belli liman nnebřa řexdayem immut? ²¹Ma war ittiři jeditney Ibrahim itwasegged zi řexdayem umi ikkar ad iyarš i mmis Iřaḥaq x uεalṭar? ²²Aqqa tezřim belli liman tuya ixdem ak-d řexdayem nnes uca liman itwakemmeř zi řexdayem. ²³Aqqa twakemmřent tira, qqarent “Ibrahim yumen di Arebbi uca itwaḥseb as-d d tasegda” uca qqarent as “ameddukeř n Arebbi”. ²⁴Kenniw tettwařam belli bna dem itwasegged zi řexdayem, war iři zi liman waha. ²⁵Ma war tuyi Raḥab, řqeḥba, tetwasegged zi řexdayem umi tareḥḥeb zeg imazanen uca tessuffey iten zeg webrid nneḍni? ²⁶Minzi amecnaw arrimet nnebřa arruḥ temmut, ammu uřa d liman nnebřa řexdayem immut.

Iřes n bnađem

3¹War ttejjim ařas zzaywem ad dewřen d imseřmaden, a awmaten, aqqa kenniw tessnem belli iggur ad neksi řhukm ameqqran. ²Minzi marra neccin nenedref deg wařas. Wenni war inderfen deg wawař, aqqa netta d bnađem ikmeř, izemmar ad iqemmeĕ marra arrimet nnes. ³Mařa nettegg sřimat deg iqemmumen n iysan řima ad aneř ggen array, aqqa nzemmar ad zzaýsen nessuyur arrimet imunen. ⁴Xzarem eawed řar iyarruba, waxxa nitni d imeqqranen uca iearren iten usemmiđ ijeħden, qae amenni wenni ineddhen isseggur it mani ixs netta s ij n řgidun ameřyan. ⁵Ammu uřa d iřes, aqqa-t d ij n ixef ameřyan, maca řefcařet nnes d tameqqrant. Xzarem mammeĕ timessi tameřyant ad tessecmeđ řyabet tameqqrant. ⁶Uřa d iřes d ict n tmessi, aqqa-t d ddunnit n min war iseggden. Iřes jar ixfawen nney am ict n řřajet tessexmej arrimet marra, issary aduwar n řřbieĕt uca itwassareř netta s yixef nnes zi *tmessi n jahennama*. ⁷Minzi marra ddab n řřayawanat d ijdad d řřayawanat inni ittbuĕen x tmurt d imudaren n řebřar ad twaqemmĕen niř twaqemmĕen zi bnađem. ⁸Maca iřes war izemmar ad t issqemmeĕ uřa d ijj n bnađem. Aqqa-t d ij n řehweř d aeĕffan war izemmar ad itwqemmeĕ, aqqa iccur s ssem ineqqen. ⁹Zzayes nesseuřa Arebbi Tababat uca zzayes neneĕř x iwdan inni itwaggen di řřifet n Arebbi. ¹⁰Aqqa zeg ijj n uqemmum tetteffey-d lbaraka d nneĕřet. A awmaten, man aya war ittiři ammu! ¹¹Ma zeĕma řeunřar ad issuffuy zeg ict n tarya aman d imiziden d waman d imarzagen? ¹²A awmaten, ma izemmar wartu ad iwcz ztitun niř tzayart řbacur? Ammu uřa d řeunřar war izemmar ad zzaýes-d kken waman imeřařen d inni imiziden.

Tiyit zi sennej d tiyit zi tmurt

¹³Wi zzaywem iřan d amiýis u s řeĕqeř? Ad isscen wanita řexdayem nnes zi ticři iřebřen nnes s tiyit ak-d temhint. ¹⁴Maca mařa uř nwem s řehsed amarzag d umcubbec, war tfeyyicem uřa war tessxarriqem ca x tidett! ¹⁵Tanita war teři d tiyit i d yusin zi sennej, aqqa-tt zi tmurt, zi bnađem n řřbieĕt, aqqa zeg ibřiš, ¹⁶minzi mani iřa řehsed d umcubbec, aqqa din ixarwiđen d marra řexdayem tieĕffanin. ¹⁷Maca tiyit zi sennej amezwar nnes d tazdugi, xenni dayes řehna

d ředrafet, tettegg array, teccur s areħmet d řyġet iřebħen, war tettegg ca s wudmawen uca war dayes bu nnifaq. ¹⁸Aqqa řyġet n tsegda tetwazarreċ di řehna i inni itteggjen řehna.

Swađeem ixef nwem i Arebbi

4 ¹Manis d ikka umenyi d imcubbecen jarawem? Ma zeema zeg ccehwat i immenyen deg iyezdisen nwem? ²Kenniw temmezrem maca kenniw war yarwem walu. Kenniw tneqqem u tettasmem uca qaċ amenni war d awem ittikkwiđ walu. Kenniw temcubbucem u temmenyam, maca war yarwem walu, minzi kenniw war tettzađim i Arebbi. ³Niy kenniw tettaram, maca war teksim ca, minzi tettarem min war iħřin ħima ad tetteggem yar ccehwat nwem. ⁴A kenniw inni izennan d kennint tinni izennan, ma war tessinem ca belli taddukři ak-d ddunnit aqqa-tt d řeedawet x Arebbi? Aħeqqa wenni ittexsen ad yiři d ameddukeř n ddunnit, ad idweř d řeedu n Arebbi. ⁵Niy ittyiř awem belli tira qqarent bařeř “Arruħ wenni i dayney izeddyen, iweħħec it s řehsed”? ⁶Maca netta itticc nniċmet tameqqrant s wařtas. X uyenni adlis iqqar “Arebbi ittemeara ak-d imeeffaren, maca i imwađeen itticc asen nniċmet.” ⁷X uyenni wcem ixef nwem i Arebbi, mearaam ak-d ibřiis uca netta ad zżaywem yarweř. ⁸Adsem Arebbi uca netta ad kenniw-d yades. Sirdem ifassen nwem, a imednab, ssizedgem uřawen nwem, a kenniw, inni yar iġa tnayen n izeġifen. ⁹Šiissfem, ceđnem, rum, aqqa tađeħħact nwem ad tedweř d acđan u řefraħet nwem ad tedweř d řeħzen. ¹⁰Swađeem zzat i Arebbi uca netta ad kenniw isseuġ. ¹¹A awmaten, war ttceqqafem ca deg wayawya! Wenni iceqqafen deg umas niy iħekkem x umas, aqqa wa ittceqqaf di ttawrat uca iħekkem xas. Uca mařa tħekmed x ttawrat, aqqa war teġid ca d wenni itteggjen ttawrat, maca *tarrid ixefnnek* d řqađi *n ttawrat*. ¹²Ijjen waha i iġan d bab n ttawrat, netta d wenni yar teġa tżemmar ħima ad issenjem niy ad yareyyeb. Maca min teċnid cek umi tħekmed x wennedni? ¹³Xenni kenniw inni iqqaren “Ass-a niy tiwecca ad nraħ yar tendint-a yar tendint-in, ad din neqqim aseggwas imun, ad nsey ad nezzenz ad narbeħ”, ¹⁴kenniw inni war issinen mammec i ya tiři tudart nwem tiwecca, minzi nettat amecnaw ij n řefwar ad d iġaeed uca ad tefsi řexdenni, ¹⁵ħsen ad tinim “Mařa ixs Arebbi,

ad neddar, ad negg ta d tin”. ¹⁶Iwa kenniw tettfeyycem řexxu deg uæffar nwem, maca qaæ afeyyec-a d ææffan. ¹⁷Wenni issnen ad igg řxar uca war t ittegg, ad as-d itwařseb d ddanb.

Aæřam i aytbab n wagra

5 ¹Iwa kenniw, a aytbab n wagra, řısssem, rum i ifeqqušen i kenniw ittrajan. ²Agra nwem aqqa iyumm, arruđ nwem ad t ccen tcinda, ³urey d nnuqart nwem aqqa arcan uca arecci nsen ad xawem teched, ad icc aysum nwem am tmesi, aqqa kenniw teyrum řeknuz deg wussan ineggura. ⁴Xzarem, aqqa řmunet n ixemmasen tenni tessæizzem x inni imjaren iyyaren nwem tesyuyyu uca tyuyyit n inni imjaren tiweđ as-d ař imezzuyen n Arebbi n řeeskar n ujenna. ⁵Aqqa kenniw tdarrem x tmurt s ufuhart, teđfarem mmezri nwem uca deg wass n tyarřit tdehnem uřawen nwem. ⁶Aqqa kenniw tħekmem x umseggad, wah tenyim t uca netta war yares bu tzemmar.

řřbar di tamara u deg uweddeb

⁷A awmaten, řbarem ař i d ya yas Sidi! Xzarem, mammec ittraja ufeřař yar řyiřet iyřan n tmurt, iřbar s řxađar ař xas iwwet wenzar n zic d uneggar. ⁸Uřa d kenniw, řbarem ad daywem yiři wuř, aqqa twasit n Arebbi tudes-d. ⁹A awmaten, war tşuđem x wayawya, ĥima war yarwem-d ittikkwiđ řħukm, aqqa da, řqađi ibedd yar tewwart. ¹⁰A awmaten, mquddem ak-d uweddeb d ttasiε n řxađar n imkacafen, inni tuya issiwiřen s isem n Arebbi. ¹¹Xzarem, nħesseb inni iřbaren d sseεd. Aqqa kenniw tesřam x řřbar n Ayyub uca tessnem zeg uneggar i igga Arebbi, belli Arebbi d arħim d aħnin. ¹²Amezwaru n marra, a awmaten, war ttjařam ca, uřa yar ujenna uřa yar tmurt niy uřa d ict n tjařit nneđni. Ad yarwem yiři ‘wah’ nwem d ‘wah’, ‘lla’ d lla, niy aqqa ad tiřim sadu řħukm.

Tazařit s liman

¹³Mařa din ca n ijjen jarawem iweddeb, ad ittar. Mařa din ca n ijjen ifarħ, ad iyennej izřan n uqadi. ¹⁴Ma din jarawem ĥed ihřec, ad d iřaya x imyaren n tmesmunt ĥima ad as ksin řmeεruf, ad t retfen s zzect s isem n Arebbi. ¹⁵Tazařit i d ikkin zi liman ad tessenjem

amehřuc uca Arebbi ad t issnekkar. Uca mařa tuya ittegg ddnub, ad as itwayfar. ¹⁶Neemem ddnub nwem u tzzuřem x wayawya, ĥima ad tetwassgenfam. Aqqa tazařit n umseggad ittqarra ařas. ¹⁷Iliya tuya d bnađem am neccin, uca izzuř ĥima war iccit wenřar, xenni anřar war iwti ca x tmurt třata n iseggwusa d setta n iyuren. ¹⁸Uca tuya izzuř ict n twařa nneđnit, řexdenni ajenna iwta anřar uca tamurt tewca řřabet nnes. ¹⁹A awmaten, mařa din ĥeđ jarawem iffey zi tidett uca ca n ijjen yarr it-id řar webrid, ²⁰ad issen wanita, wenni i d řa yarren amednub zeg uweddar nnes, ad issenjem řeemar nnes zi řmewt uca ad issduři ařas n ddnub.

Ismawen n xemsa n idlisen n Musa

Amezwaru
Uffuy
Ayt n Lawi
Di Řexřa
Aeawed n Ccariaε

Isem aqudađ

Amz.
Ufy.
Law.
Řxř.
Aεa.

Idlisen n umezruy (=ttarix)

Yacuea
Řquđat
Raεut
1 řamwil
2 řamwil
1 Igeliden
2 Igeliden
1 Imezruyen
2 Imezruyen
Eizra
Nařamyā
Istir

Isem aqudađ

Yac.
Řqd.
Raε.
1 řam.
2 řam.
1 Igl.
2 Igl.
1 Imz.
2 Imz.
Eiz.
Nař.
Ist.

Idlisen n tiyit d usefru (=ccier)

Ayub
Izehhiden
Awařen Iwezznen
Ambarreř
Izři x izřan

Isem aqudađ

Ayb.
Izh.
Awř.
Amb.
Izř.

Idlisen n inabiyyen (=lanbiya)

Icaεya
Irmiya
Izřan s igejduren n Irmiya
řizqiyal
Danyal
Huciya
Yuwil
εamuř
εubadya
Yunus
Mixa
Nahum
Habaquq
řafanya
řaggayi
Zakariya
Malaxi

Isem aqudađ

Ica.
Irm.
Igj.
řiz.
Dan.
Huc.
Yuw.
εam.
εub.
Yun.
Mix.
Nah.
Hab.
řaf.
Hag.
Zak.
Mal.

Aṭṭas zeg wami itwabda di řxedmet n ttarjama n řectab iqeddsen s trifact. Deg ussegwas n 1887 idhar-d linjil s ufus n Matta s trifact uca deg ussegwas n 1890 idhar-d eawed linjil am mammec t yura Yuřanna. Ffřen-d idlisen nni s tnayen idsen s lhuruf n teerabt. Awarni man aya tetwassbedd řxedmet n ttarjama ařami niweđ řar uneggaru n řqarn eicrin. Di řweqt nni itwabda eawed di řxedmet n ttarjama uca ffřen-d ca n idlisen nneđni am “Řexdayem n rrusul” d “Tabrat n arrasul Bulus řar řmumenin i iřan di tendint n Ruma”. Đharen-d idlisen nni ak-d kasitat. Uřa linjil n Matta d linjil n Yuřanna twasejllen di kasitat (sintat). Aṭṭas n iwdan sřin asent deg isseggwusa iedun u farřen s beddu n řexbar ařebħan n Yeccu Lmasiħ.

Řexxu aqqa tetwakemmeř tterjama tmun n “Řeahd n Jdid” wenni d řexbar ařebħan n Yeccu Lmasiħ, aqqa-t d linjil imun. Awař ‘linjil’ ix s ad yini řexbar ařebħan’. Di “Řeahd n jdid” nufa 27 n idlisen uca amezwura nsen d linjil s ufus n Matta, xenni linjil n Marku, linjil n Luqa u linjil n Yuřanna. Nitni d arebea imeđdaren n Lmasiħ inni yuran marra min řrin u sřin zi tuddart n Yeccu Lmasiħ umi tuya netta di ddunnit-a ařami řami itwaselleb u immut u itwassnekkar-d zeg imettinen uca itwassgaeđed řar ujenna. Luka war iři ak-d Yeccu maca yura marra min isřa xas s usettef. Yura eawed adlis wiss xemsa umi qqaren “Řexdayem n Imazanen”. Imazanen nitni d rrusul n Yeccu Lmasiħ uca awař ‘amazan’ d ij n wawař amaziy nican. Xenni awarni adlis n “Řexdayem n imazanen” aqqa din marra tibratin n umazan Bulus i tmesmunin (=lkanayis). Timesmunin nni d řyiřet n řxedmet i igga Arebbi s tbarreħt n Bulus i marra řegnus umi tuya isafar řar jwayeh n Asiya (=Turkiya) d Lyunan ařami yiweđ řar Ruma am umeħbus n qayřar. Yar uneggaru n “Řeahd n jdid” ad tafem tibratin n Yaequb, umas n Yeccu, uřa d tnayen n tebratin n Buřrus d řřata n tebratin n Yuřanna uřa d tabrat n Yahuda, umas n Yaequb wenni d umas n Lmasiħ. Yar uneggaru qae aqqa din “Asargeb n Yeccu Lmasiħ i Yuřanna”. Adlis-a ittarezzem aney tawwart řar min i řa yiři deg wussan ineggura xmi i d řa yas Lmasiħ.

“Řeahd n Jdid” (s 27 idlisen nnes) d “Řeahd Aqdim” (s 39 idlisen nnes) aqqa-ten d adlis d ijjen war izemmar ad itwayarz uca war din adlis nneđni i d aney immewcen maħend ad nessen marra min iřan i usenjem n bnađem. Adlis Iqeddsen wanita issawař aney x Lmasiħ zeg umezwaru ař aneggaru am mammec netta eawed d amezwaru d aneggaru n marra min iřan. Adlis Iqeddsen iqqar s uqemmum n Lmasiħ s yixef nnes “Nec d Alfa d Umega. d Amezwaru d Aneggaru, d Abeddu d Qeřtu”.

Řexxu umi tetwakemmeř tterjama n “Řeahd n Jdid”, nexs ad nwehheb marra asemřar d tessbiħ d uqadi i Arebbi s yisem n Yeccu Lmasiħ wenni i d aney iěawnen di řxedmet-a mani niweđ min tuya war nettriji.

Xenni nttettar zi Arebbi maħend ad yarzem uřawen d řeeqeřat n marra wi i řa iřaren awařen n wedlis-a maħend ad issen mečař imřar ssirr n Arebbi di Sidi Yeccu Lmasiħ.

IMNAWAYEN (=awařen inni řmeena nsen d ijjen)

---

adlis (idlisen)	-	řectab (řectub)
akehhan (ikehhanen)	-	wenni ixeddmn di taddart n Arebbi
akud (ikuden)	-	ij n řqedd n řweqt
amazan (imazanen)	-	rراسل (rrusul)
ameddar (imeddaren)	-	řmaxřuq (řmaxřuqat)
amudar (imudar)	-	řhayawan (řhayawanat)
ameksa (imeksawen)	-	aniči (iničan)
amettiř (imettiřen)	-	anzi (inzan)
amezzuy (imezzuyen)	-	amejjun (imejjan)
amkacaf (imkacafen)	-	nnabi (lanbiya)
amnay (imnawen)	-	wenni ineddhen ayis
amsermad	-	amesyar (imesyar)
amusnaw (imusnawen)	-	lealim (leulama)
amsenjem	-	amsellek
amzarfu (imzurfa)	-	řqadı (řqudat)
asafar	-	amuddu
asebbab (isebbaben)	-	amenzi (imzenzan)
asebbih (isebbihen)	-	izři (izřan) n usebbeř
asenjem	-	asellek
asinagug (isinagugen)	-	řmejmee (řemjamee) n Wudayen
awař (awařen)	-	taguri (tigura)
axerdus (ixerdusen)	-	ifri (ifran)
aydud (iyduden)	-	cceeb (ccueub)
azref (izerfan)	-	řqanun (řqawanin)
aealřar (iealřaren)	-	řmedbeř (řemdabiř)
aeuři	-	řeezz
bnadem (iwdan, midden)	-	afgan (ifganen)
ddunnit	-	amađal
iřes (n tmaziřt)	-	tutlayt (n tmaziřt)
kacef - ikacef - ittkacaf	-	nabb, inabb, ittnabba
řharf (řhuruf)	-	asekkil (isekkilen)
řhurriya	-	tiřelli
řjawab	-	tamwarrit
awařen iwezznen	-	anzi (inzan)
nniemet	-	ttisar, arđa
nnhar	-	ass (ussan)
nneřq	-	agemmay
řebřar (řebřur) - řebřar amezyan	-	ill (ilalen) - ill agrakal
řeřtic	-	arbie
řexyar	-	timal
řearbun	-	ddiyyet
řeeđu (řeedyan)	-	asengu (isenga)
simana (simanat)	-	imalass (imalassen)
ssiyasa	-	tasertit
ssuq (řeswaq)	-	agadaz (igadazen)
řsulřa (řsulřat)	-	tanbađt (tinbađin)
tageldit (tigeldin)	-	lmamlaka (lmamlakata)
tajeřidit (tijeřididin)	-	lmalika
takehhant	-	řxedmet n ukehhan
tamesmunt (timesmunin)	-	lkaniset (lkanayis)
tameyra	-	řřabet
tasmuyi	-	tudart n isemyřan d tesmuyi (řeubudiyya)
řqarn (řqurun)	-	ij n řmijař n řweqt n 100 iseggwusa
tamewci (timewca)	-	ariřalu (iriřaluten)
tanuwwact (nnuwwac)	-	ajejjig (ijejjigen)
tayri	-	řemhibbet, timexsa
tařarřt (tiyařřin)	-	ddbihet (ddbayeř)
tayuri	-	aseřmed (iseřmiden)
tazant	-	řxedmet n umazan
tiyit	-	řřikmet
trarıit	-	axřaq
ttarix	-	amezzuy (imezzuyen)

TIRA d TIYRI

LĤURUF (ISEKKILEN)

Aqqa din ca n lĥuruf s ict tneqqiĥt sadu nsen. Aqqa-ten d lĥuruf s ij n urekkez x nneĥq nsen. Ad newc ca n imedya:

ĥ - ĥenna niy ĥdam ġ - ġidd niy aġaġ z - zzi niy azru

ț - ațtas niy țtarf ș - șuġ (amedya: "Ișuġ usemmiġ")

Mařa negga ict n tqebbart tamezyant x lĥarf (˘), xenni lĥarf nni iffey-d zi lĥarf 'l' zi jjiĥet n tajit nnes. S uyenni nzemmar ten nențeq ammu:

ř - řkas (ad t nențeq: 'řkas' niy 'řkas')

ğ - ġiřet (ad t nențeq: 'ġiřet' niy 'řilet')

č - ućma (ad t nențeq: 'ućma' niy 'uľtma')

Imedya n ca n lĥuruf inneġni:

c - macina niy tcamma ε - emmarș niy emmi niy eenti

γ - řar șșbeĥ niy řull ('goal') - di ca n idlisen inneġni itwari lĥarf-a am 'gh' - 'ghar'

IMNAWAYEN (=awařen inni řmeena nsen d ijjen)

Yar uzeřmaġ ad tafed ict n lista n wawařen inni řmeena nsen eřařař d ijjen Xmi i řa țyared zeg wedlis-a i iwdan inneġni tzemmed ad tixġared zzaysen ĥima ad tessfehmed ktar min yuran. Mařa tufid awař 'rrasul' ihwen i inni ittesřan x wawař 'amazon', xenni tzemmed ad tbeddřed awař nni elahřab lista-ya xmi i řa țyared zeg wedlis-a. Mařa ieejb ac 'unići' ktar zeg 'umeksa', sexdem 'anići' u mařa ieejb ac 'nnhar' ktar zeg 'wass', xenni sexdem 'nnhar'. Mintra cek war tbeddřed ca řmeena, maca tessed ad tessiwġed areqqas nican řar inneġni waha, aqqa man aya d lmliĥ.

LĤURUF IMEQQRANEN

Deg wedlis-s nuri marra ismawen n iwdan d řegnus niy n tneddam d tmura d iřsawen d imucan d iyezran d řebĥur s ij n lĥarf d ameqqran řar umezwaru nsen. Ammu i netteġ s yisem n Arebbi d Yeccu Lmasiĥ d Arruĥ Iqeddsen. Zi jjiĥet isem n 'ibřis' negga it s ij n lĥarf d ameqqran ammu 'Cciťan' minzi di Tyunanit itwari isem-a uřa s ij n lĥarf ameqqran. Xenni aqqa din eawed ccwařen (cciťan s ij n lĥarf d amezyan) inni d ixeddamen n Cciťan ameqqran.

TIRA IMMEYŘEN

Mařa tufid tira immeyřen řar min yuran deg wedlis-a i war teġi řar teqbubin uřa nnebřa afessar řar sadu n tasna, aqqa-tt d awař niy ca n wawařen itwarnin ĥima ad tiři tiři n twinest nni cwayt ihwen nnebřa mma ad din yiři ubeddeř n řmeena.

TIRA d AGEMMAY

D amezwaru ittxeșș ad tessnem belli ntari 'nnec' deg wemcan n 'nnec'. Xenni 'řkas nnec' aqqa-t d 'řkas i cek'. Mařa tessed, tzemmed ad t tnețqed ammu: 'řkas nnec'. Ammu i řa tafed eawed 'ddunnit', maca mři tufid ad tinid 'ddunnect' uca ammu tzemmed ad tegged ak-d wațtas n wawařen.

Tamesřact wiss tnayen d ta. Mařa tufid 'izra it' ad tinid 'izri t' niy 'inna as' ad tinid 'innas' niy 'inna yas'. Nessitim ad tfehmed ktar u ktar xmi i řa tdarrbed ixef nnec di tira d tiři n tmaziťt.

Abaddun - Isem-a yusi-d zi tutlayt n teibranit uca ixs ad yini 'areyyeb' niy 'areddeğ'.

Alfa d Umega - Lħarf amezwaru d lħarf aneggaru n lħuruf n tutlayt tayunanit.

Akehhan (Ikehhanen) - Ikehhanen d inni tuħa ixeddmen deg uqıđun (di řexřa) niy di taddart iqeddšen (di Urcalim) n Arebbi. Nitni tuħa ħarřen i lħayawanat inni itwaqeddmen am tħarsin (=ddbayah) i Arebbi elahřab tiweřřa n Arebbi i iğan di tawrat n Musa. Marra ikehhanen n weyduđ n Israyil aqqa-ten zeg ayt n Lawi minzi Arebbi ixđar ayt n Lawi (ilawiyyen) ħima ad as iřin d ikehhanen sadu ttawrat. Azeğif n ikehhanen tuħa ittadef ħar uqeddas x uqeddas ict n twařa deg ussegwas waha ħima ad d iđħar qibač i Arebbi maca war iği nnebřa arucci n idammen minzi ttawrat teqqar aqqa war din bu weyřar n ddnub nnebřa arucci n idammen. Aqqa din ařtas n tmesřayin di tawrat (xemsa n idlisen n Musa) tinni ittweřřen i uqıđun iqeddšen d marra min dayes d řxedmet n ikehhanen d weebad i Arebbi. Xřar Tabrat i leibraniyyen 9 u 'Harun' d 'ilawiyyen'.

Aqıđun iqeddšen - Arebbi yumur Musa maħend ad as iğg ij n uqıđun di řexřa wenni tuħa ineyyec Arebbi maħend ad dayes izdey di řweřt n weyduđ nnes Israyil. Iquwwar as-d s ij n weřray n ict n tečadřt d tazirart tacemřač i yuyren jar ibilaren. Daxeř n weřray aqqa din řemrah. Yar ztat n řemrah itwagg ij n uealřar n nnħas u awarni as ij n řbanyu i di sřiriden ikehhanen ixef nsen elahřab tiweřřa n Arebbi. Yar đeffar n řemrah tuħa din aqıđun iqeddšen. Aqıđun itwabđa s ij n warwaq deg uqeddas (ħar ztat n uqıđun ztat arwaq) d uqeddas x uqeddas. Deg uqeddas tetwaf ict n řtabra ak-d weyřum n wesscan d řendieř s sebea n řefnarat d tmejmart n řebxur ztat aqeddes x uqeddes mani itwassars řřenduq iqeddšen n řeahd i itwaggen jar Arebbi d weyduđ nnes Israyil. Di řřenduq nni itwaf dayes tnayen n teřwiħin n wezru, i xef tetwazemm ttawrat, uřa d tařřarct innewwcn n Harun d ij n uzenbiř s 'manna' wenni d ayrum i iwdan zeg ujenna kuř ass min ya yekk weyduđ n Israyil tuħa ittenneđ di řexřa n Sinayi. S man aya marra iğga Arebbi s ufus n Musa ij n lmalat n tmesřayin tinni tuħa ead inufaren. Aebad deg uqıđun tuħa s ifassen n ikehhanen d imednab u s tħarřin n lħayawanat i zzayes war nzemmar ad netwassesřeh ak-d Arebbi. Yeccu Lmasiħ idweř řarney d akehhan d tařrařt nnebřa řreib qibač i Arebbi maħend ad zzayes netwassesřeh ak-d Arebbi ict n twařa i řebda. Xřar Tabrat i leibraniyyen 7, 8, 9 d 10.

Amazon - S teerabt qqaren as 'rrasul'

Amsfewwej - Amsfewwej netta d Arruħ Iqeddšen wenni tuħa i zi iwaed Yeccu Lmasiħ i imeđħaren nnes am inna "Xmi i d ħa yas Umsfewwej, wenni řarwem-d i ħa ssekkey zi Tbatat, Arruħ n tidett i d yusin zi yar Tbatat, xenni netta ad ayi iched. Ad tcehdem uřa d kenniw, minzi tuħa kenniw akidi zeg umezwaru." (Yuħ. 15:26,27; xřar eawed Yuħ. 14:15-26; 16:5-15)

Asewjed (Ass n usewjed) - netta d ass qbeř wass n ssebt d řeid n izmar n Basxa (xřar 'řeid n Basxa') min di ssewjedn Wudayen macca, sřiriden, yarđen arruđ ittweřřen i řeid.

Asewđas - Asewđas imsar mařa ij n bnađem itub u yumen di Lmasiħ. řmumen n jdid ad iched x liman nnes, xenni ad d ihwa deg waman (=iřzar niy ij n řbanyu ameqqran), netta ak-d iijen nneđni niħ ak-d ca n řmumenin (Mat. 28:18-20; Řex. 2:41; 8:26-40; 9:18; 10:44-48; 16:33; 1 Kur. 1:10-17). X uyenni neqqar belli netta itwasseyđes s waman. (Rum. 6:4; Řex. 16:31). Asewđas war iği d usenjem minzi bnađem ad itwassenjem s liman di Lmasiħ waha (Afa. 2:8), maca asewđas d čadet i liman di Lmasiħ.

Aysum (niy aksum) - Di řeahd n jdid nufa ařtas n twařawin awař 'aysum' umi řares 'řmeena' n ij n bnađem nnebřa Arebbi, nnebřa Arruħ n Arebbi, nnebřa Yeccu Lmasiħ. Wa d 'bnađem amednub'. Řeeks n 'weysum' d netta d 'Arruħ n Arebbi'. Xřar Rum. 8:6-17.

Aealřar - Aealřar amecnaw ij n řtabřa yueřan min xef twaqedđment tħarřin i Arebbi umi qqaren s teerart 'řmedbeħ'. Aealřar tuħa di řemrah ztat i uqıđun niy ztat i taddart iqeddšen u tuħa ittetwabna zeg ukeccuđ n 'akasiya' (=ssant) iyeğfen s nnħas i war izemmar ad itwassecmeđ. Sadu uealřar sarřen timessi u sennej x uealřar twammarsent tħarřin ħima ad iřint d ict n řefwaħet arđan i Arebbi. Xřar Ufy. 27:1-8; 38:1-7.

Beelzabul - Isem nneđni i Cciřan niy i arrays n ccwařen.

Firėun - Isem n řřakem n Miřra

Hades - Isem ayunani i řaxart niy i jahennama.

Harun - Umas n Musa wenni issiwřen ak-d Firėun amecnaw netta d uqemmun n Musa. Harun idweř d arrays n ikehhanen d amezwaru uca itwaxřeq-d zeg ayt n Lawi. Xzar 'akehhan' d 'Ilawiyyen' d Ufy. 4:10-17; Ufy. 28:1; 29; Law. 8,9;

Hirmis d Zayus - Ismawen n ca n lařnam n Iyunaniyyen. Hirmus itwasemma 'Mirkuriyu' zeg Irumaniyyen (Xzar Řex. 14:12).

Ibrahim - Netta d babas n Iřařaq d Ismael. Iřařaq d mmis elařsab řwaed n Arebbi, maca Ismael netta d mmis zi tayya, war ięi zi Sara tenni d tamyrn nnes d tawrit n řwaed zi Arebbi akis. Iřařaq yejj-d Yaequb i zi d itwaxeřřen 12 n iřenjiren nnes inni idewřen d 12 n tqebbař n Israyil. Ibrahim d Iřařaq d Yaequb nitni d řejdud n weydud n Israyil. Ibrahim tuřa iddar eřařař 1800 n iseggwusa qbeř twasit n Lmasiř řar ddunnit. Xzar Amz. 12-23; Yuř. 8:30-59; Rum. 4; Gal. 3; 4:21-31; Ebr. 11:8-19 u 'Israyil'.

Ifarisiyyen - Aqqa-ten d ict n tebridt di ddin n Wudayen tenni tuřa issekkwan ařas deg wussan n Yeccu Lmasiř. Nitni arnin ařas n tųuri d tweřša i ttawrat n Arebbi. Tuřa Lmasiř ittwebbax iten ařas di ssibbet-a. Xzar Matta 15 d 23; Luka 11:37-54.

Iřaduqiyyen - Aqqa-ten d ict n tebridt di ddin n Wudayen tenni tuřa issekkwan ařas deg wussan n Yeccu Lmasiř. S řeeks n Ifarisiyyen nitni war yuminen ca di tnukra zi řmewt u di lmalakat d řaryařat. Xzar Mat. 22:23; Mar. 12:18; Luq. 20:27 u Řex. 23:6-8.

Ilawiyyen (Ayt n Lawi) - Lawi ijen zeg teneac n iřenjiren n Yaequb. Xzar eawed 'akehhan' d 'Harun' d Law. 3, 4.

Inikulayiten - nitni d iwdan inni iffyen zeg webrid n liman di Lmasiř (Xzar Asa. 2:6; 2:15)

Israyil - Isem n jdid i iwca Arebbi i Yaequb awarni řami immney Yaequb ak-d lmalak n Arebbi s ģiřet (Amz. 33:29). Řmeena n isem-a wanita netta 'Arebbi immney di řtwee inu'. Yaequb tuřa d mmis n Iřařaq. Xzar Amz. 32:22-32, 49; Rum. 9,10,11; Asa. 7:1-8.

Ieibraniyyen (Aeibrani) - Ibrahim itwasemma 'Ibrahim Aeibrani' deg wedlis Amezwaru 14:13. Nufa isem-a di řeahd n jdid i di teęa 'Tebrat i Ieibraniyyen'. Aqqa nitni d Udayen inni yunnan di Lmasiř uca nefhem belli Udayen řesben isem-a d isem n ccan i ixef nsen. Řařř n isem-a řares tasyunt ak-d ij n umyag ('řfięř') n Taerabt d Teibranit 'eabara' wenni řmeena nnes 'izwa'. Aqqa izwa weydud (=cceb) n Israyil zi Miřra řar tmurt n Kanean.

Lařnam - lařnam d 'irebbiten' n ukeccuđ niy n wurey niy n ict n řřahjet nneđni.

Lmasiř - Isem wanita ixs ad yini 'Amedhun'. Awař ayunani iqqar 'Xristus'. Zic, řami tuřa Arebbi ixđar ij n umkacaf niy ajeęid niy ij n ukehhan i taddart nnes, iji it ad itwadhen zeg ij n umkacaf. Adhan-a tuřa isscen i iwdan belli Arebbi aqqa ixđar aryaz-a i ict n řxedmet d tameqqrant. Ayduđ (=cceb) n Israyil tuřa ittraja Lmasiř elařsab min d asen nnan imkacafen n zic. Asitem nsen, aqqa Lmasiř ad d yas, tuřa imeqqar deg wussan n řřukm n Irumaniyyen inni ieefsen x weydud n Israyil u x marra iyduđen (=ccueub) n ddunnit.

Mamun (Řmamun) - Isem wanita řares ict n tesyunt ak-d 'tineacin' niy aqarri nsent di tudart n bnadem. Yeccu iqqar: "Kenniw war tzemmarem ad txdmem i Arebbi d 'Mamun'" (Mat. 6:24) uřa "X uyenni mařa war teęim d imtiqqan di min ięan n 'řmamun' ayeccac, wi daywem i ya ittiqqen di min ięan d tidett?" (Luk. 16:11). Xzar eawed Luk. 16:9,13.

Manna - Manna d aųrum i d iwdan zeg ujenna kuř ass. Marra Israyiliyyen ccin zzyay umi nnden di řeřa awarni řami řfyen zi Miřra ař ass umi udfen řar tmurt n Kanean. Arebein n iseggwusa tuřa teleen u zedyen di řeřa. Marra iseggwusa-ya Arebbi iwca asen aųrum kuř ass ammu (Ufy. 16).

Mmis n bndem - Amkacaf Danyal iwca i Lmasih isem-a. Xzar Danyal 7:13-14,27; Mat. 17:21-37.

Mmis n Dawud - Udayen semman Lmasih wenni ttrajan s isem-a minzi řectab iqeddsen iqqar belli Lmasih ad iffey zeg ayt n ujeđid Dawud. Xzar 2 Sam. 7:12-16; Ica. 11:1-3; 16:5; Irm. 30:3-24; Rut. 4:13,14,17,21,22; 1 Imz. 17:11; Mat. 21:9.

Nniemet - Awař 'nniemet' di řeahd n jdid war ixs ad yini 'ařrum' maca ixs ad yini 'ttisar' niy 'arđa'. Mařa nenna 'Nniemet n Arebbi ad řarney tiři', nexs ad nini, aqqa dayney mmezri mařend arđa n Arebbi ad řarney yiři, waxxa war nesdiheğ ca arđa nnes, minzi neccin d imednab am Adam.

Řejdud n Wudayen - Aqqa d Ibrahim d Iřhaq d Yaequb inni iksin řwueud n Arebbi belli ayt n Ibrahim (elařsab řwæd) ad dewřen ij n řgens imyar ařtas i zzayes i ya ibarek Arebbi marra řegnus n tmurt. Xzar Luk. 20:37-38; Yuh. 8:30-59.

Řqendiř (n Wudayen) - Řqendiř-a tuya immars deg wezyen amezwaru n uqiđun iqeddsen zcat i arwaq uca qqaren as 'aqeddas'. Yares seba n řefnarat i yareqqen řebda s zzecc n zziitun iřfan min ya yekk uqiđun ibedd. Xzar Amz. 25:31-40; 27:20-21 u Asa. 1:9-20.

Řeid n Basxa - Deg wussan umi issuffey Arebbi řgens nnes Israyil zi Miřra yumur iten mařend ad yarsen ij n izmar di tudrin nsen, ad meshen idammen nnes řar řtarf n tewwart mařend lmalak n uhellek wenni i ya inyen marra imenza n iřenjiren n Miřra (man aya d jriřect wiss eeca n Arebbi x Imiřriyyen), war ineqq ca iřenjiren n Israyiliyyen. Xzar Ufų. 12. U ammu i imsar d ğiřet i di mmuten marra imenza n Miřra, iffey řgens n Israyil zi Miřra ak-d marra imenza n iřenjiren nnes inni itwařsaren s idammen n izmar. Idammen n Lmasih dewřen aney-d d asenjem i kuř ijjen wenni zzayes i řa yammen.

Řeid n weyrum nnebřa antun - Arebbi yumur i weydud nnes Israyil mařend ad eeyyden řeid-a deya awarni i řeid n Basxa. Di seba n wussan n řeid-a war tetten ca ařrum s wentun, maca ad tt ccen nnebřa antun. Antun netta d ict n tteřwirt n dđanb. Wenni tuya iffey zi Miřra war izemmar ad yecc ead ařrum s wentun uca wenni i ya iffey zi dđnub war izemmar ad yecc ead ařrum n dđnub. Xzar Amz. 13:1-10.

Řeid n Xemsin - Řeid-a n Israyiliyyen imsar xemsin n wussan awarni i řeid n Basxa. Řeid-a aqqa-t d řeid n řřabet n yirden. Xzar Law. 23:15-21. Řami d ihwa Arruh Iqeddsen zeg ujenna uca yudef deg wuřawen n imehđaren n Lmasih (Řex. 2:1-4), tuya Udayen tteeyyaden řeid-a uca ammu i nessen belli Arruh ihwa-d xemsin n wussan awarni i Basxa i tuya imsaren deya awarni ass min di immut Lmasih x řřalib.

Řeid n ureqqeđ d weđdar n taddart iqeddsen - Xzar Yuh. 10:22. Řeid-a imsar di řmecta u tuya řmijař nnes tmenya n wussan i di ttfekkaren Wudayen deg ureqqeđ (=aedar) n taddart iqeddsen zi jdid s Yahuda Amakkabayi deg usegğwas 164 qbeř Lmasih.

Samariya - Iwdan n Samariya war řin ca d Udayen maca udfen řar din zi barra. Tuya din řעדawet ařtas jar Wudayen d Isamariyyen. Xzar Luk. 9:51-56; 10:25-37; Yuh. 4:1-42; Řex. 8:4-25.

Sidi - Isem-a yus-d zeg ij n wawař ayunani 'Kuriyus', min ixs ad yini 'Sidi' niy 'Mas'. Imehđaren n Lmasih řařan as s uweqqar 'Sidi'. Awař 'Sidi' yares eawed ij n řmeena yueřan umi ittceyyar řar Arebbi s yixef nnes am Bab n marra min ięan. Ammu neqqar 'Sidi Arebbi' min ixs ad yini belli Arebbi aqqa netta d Bab n marra u x marra .

Sudum d Gumurra - Tnayen n tneddam yareddeğ itent Arebbi deg wussan n Lut, ayyaw n Ibrahim. Arebbi issenjem Lut d tnayen n řenjinirin nnes zi tmesi d řecbareyyet i iwđan x tneddam nni. Tamųart n Lut temmut umi texzar řar đeffar xmi arewřen zi tendint, teeřtař, tedweř d ij n ubilar n tmeğařt. Xzar Amz. 19.

Ssebt (Ass n ssebt) - Arebbi yareyyeđ deg wass n ssebt zi marra řexdayem i igga umi igga ijenwan d dđunnit deg umezwaru. S ttawrat yumur Arebbi i weydud (=cceeb) nnes Israyil mařend ad weqqaren ass n ssebt am ij n wass n ureyyeđ i řebda. Xzar Amz. 2:2,3; Ufų. 20:8-11; 31:12-17; Law. 23:1-3; Tiř. 5:12-15.

Sunhidrin - Lmehkama tameqqrant n Wudayen dayes sebein n imeqqranen d imyaren n řgens uca azeřif n ikehhanen netta d arrays n wegraw. Irumaniyyen jjin ten ad hekmen x tmesřayin n Wudayen u tuya řarsen ij n uqarri imyari d řgens. Sunhidrin iřkem x Yeccu s řřukm n řmwewt nnebřa mma ad afen uřa d ij n uđřem i issdaheřen řřukm-a. Mat. 26:57-68; Mar. 14:53-65; Luk. 22:63-71.

Šřalib - Tuřa řmwewt x řřalib ij n řeiqab n Irumaniyyen i ibarraniyyen mařend ad ten sšiggweden ařřas. Tuřa řeiqab-a yewear ař řřarf minzi ticti n řweqt ař i řa temsar řmwewt d tazirart ařřas. Mat. 27:33-44; Mar. 15:22-32; Luk. 23:33-43; Yuh. 19:16-37.

Šřenduq iqeddsen n řeahd - Šřenduq-a tuřa deg uqeddas x uqeddas uca twafen dayes tnayen n teřwiřin n wezru i xef tetwazemm ttawrat uřa d tayyarct innewwcn n Harun d ij n uzenbiř s 'manna'. X tqebbart nnes bedden tnayen n 'xirubin' inni d imeddaren am lmalakat inni s ifriwen nsen ssduřyen taqebbart uca xezřaren řar taqebbart. Xřar Ufř. 37:1-9.

Yeccu - Qqaren as s teibranit 'Yacue' u s tgrigit 'Yesus'. Isem-a ixš ad yini 'Arebbi d asenjem' niř 'Arebbi issenjem'. Xřar Mat. 1:21; Luk. 1:33-35.

Tagelda - Awař-a ixš ad yini 'tizemmar igellden' niř 'šřulřa igellden'. Wenni iřan d ajeřid x ij n tmurt aqqa netta iřřef 'tagelda' x tmurt nni, min ixš ad yini aqqa řares šřulřa igellden x tmurt, izemmar ad yumur marra imezday n tmurt nni elahšab řřanun n tmurt.

Takehhant - Řředmet n ukehhan. Xřar 'akehhan'.

Tamejmart n řebxur - Tamejmart n řebxur n wureř tuřa ztat arwaq deg uqıđun iqeddsen i zzayes tessgaeeed ict n řefwařet n řebxur tasebřant i arđa i Arebbi (Xřar Ufř. 30:1-10; Asa. 8:3-5)

Tamesmunt - Nettat d lkaniset n Lmasiř. Marra mani i řa munen řmumenin di Lmasiř řima ad as eebdden, aqqa din temsar ict n tmesmunt deg yisem n Lmasiř. Eawed marra řmumenin jjiem tteggan arrimet nnes tenni iřan zi Arruř uca ammu nitni d tamesmunt nnes niř lkaniset nnes i war iřan waha mani mma munen lmasiřhiyyen maca tamesmunt eawed d marra řmumenin di Lmasiř i iřan řexxu uca tuřa-ten iđennađ uca ad din iřin tiwecca. Xřar Kul. 1:15-20; 1 Kur. 12.

Taqeddist - Wenni iřan d amqeddas aqqa dayes taqeddist war dayes bu dđanb. S tidett myř Arebbi war dayes uřa d ict n jjuret n dđanb. Taqeddist nnes war řares bu umezwar d uneggar, aqqa tekmeř. Umi Lmasiř izeddeř deg wuř n bnađem s liman dayes, xenni ad tiři taqeddist n Arebbi d bnađem nni wenni yumen. Ead ittxeřř as ad tedweř taqeddist n Lmasiř i izeddyen dayes řar marra tudart nnes min řa yekk iddar di dđunnit-a. Nřa řa abrid řar taqeddist ktar s wawař 'tuqeddsi' i imsaren xmi ndarreb ixef nney mařend ad nedweř di šřiffet n Lmasiř. Xřar Ebr. 12:14; 1 Buř. 1:15; Asa. 4:8.

Tasegda - Nessen belli Ibrahim yumen zi Arebbi uca Arebbi iřesb as t-id d tasegda (Xřar Rum. 4). Wanita ixš ad ini belli Arebbi iřseb Ibrahim d ij n bnađem nican ztat i uyeřbub nnes. Man aya war iři minzi Ibrahim war ixđi ca, maca minzi yumen di min tuřa d as iwaed Arebbi. S uyenni nzemmar ad nini belli 'Arebbi issegged Ibrahim s liman', war iři s řexdayem.

Tazant - Řředmet n umazan. Xřar 'amazon'.

Ttawrat - Ttawrat temmewc i Musa. Itwassgaeeed Musa řar Arebbi d weyduđ nnes Israyil s teneac n tqebbař nnes inni iffyen zi Miřra uca řřfen ttawrat n Arebbi deg wedrar n Sinayi. Awař 'ttawrat' sšimant nnes ixš ad yini 'tařuri' niř 'aseřmed', aqqa-tt d tařuri n Arebbi i weyduđ nnes, mammeć d as i řa eebdden u mammeć i řa dđaren arendađ uyeřbub nnes. Di řeahd aqđim n wedlis iqeddsen nufa xems idlisen n Musa inni iřan d ttawrat n Arebbi i weyduđ (=cceb) nnes. Xřar Ufř. 19, 20.

Tuqeddsi - Wenni idewřen d amqeddas aqqa netta deg webrid řar taqeddist ktar. Xřar 'taqeddist'. Xřar Rum 6:19, 22; Ebr. 12:14.

ŘEQYAS d ŘWUZENAT d TINEACIN

ŘEQYAS n TZUGGART d TIŘU d ŘUEŘA d WAĀAY			
s Tarifit	s Tyunanit	řqedd	idlis, udem, leadad
uyiř (iyağen)	'pixus' (πιχυς)	46-55 cm	Mat. 6:27; Luk. 12:25; Yuh. 21:8; Asa. 21:17
mayl	'milyun' (μιλιον)	1478, ⁵ mitru	Mat. 5:41
astadi (istadiyyen)	'stadiyun' (σταδιον)	185 mitru	Mat. 14:21; Luk. 24:13; Yuh. 6:19; 11:18; Asa. 14:20; 21:16
tiddi (tiddiwin)	'orgiya' (οργυια)	1,85 mitru	Řex. 27:28
ŘEQYAS n WAMAN d IMENDI d ZZEET			
ağarrař (iğarrařen)	'xistus' (ξεστης)	0,55 litru	Mar. 7:4,8
řmud (řemdud)	'mudiyus' (μοδιος)	8,75 litru	Mat. 5:15; Mar. 4:21; Luk. 11:33
řmud (řemdud)	'satun' (σατον)	13 litru	Mat. 13:33; Luk. 13:21
amitrit (imitriten)	'mitritis' (μετρητης)	39,4 litru	Yuh. 2:6
taxancet n yirden	'kurus' (κορους)	394 litru	Řiz. 45:11,14; Luk. 16:7
řmud (řemdud)	'xuyniks' (χοινικες)	1,1 litru	Asa. 6:6
abidaw (ibidawen)	'batus' (βατους)	39,4 litru	Luk. 16:6
ŘWUZENAT			
arđeř	'litra' (λιτρα)	327, ⁵ gram	Yuh. 12:3; 19:39
'talent'	'talentiyayus' (ταλαντιασιος)	20-40 kilu	Asa. 16:21
TINEACIN			
n Wudayen	n Iyunaniyyen	n Irumaniyyen	ass-a (2009)
1 'lebta' (ařuldi n nnħas) Mar. 12,42; Luk. 12:59; 21:2		azyen kwadrant	1 dirham
2 'lebta'		1 kwadrant (ařuldi n nnħas) Mat. 5:26; Mar. 12:42	2,5 dirham
		1 ařuldi (pinning) ('assariyun' n nnħas) Mat. 10:29; Luk. 12:6	9 dirham
	1 draxma (ařuldi n nnuqart) Luk. 15:8	1 ddinar	145 dirham
	dubel n draxma (2 draxma) (=đđariba i taddart iqeddsen) Ufğ. 30:11-16; Mat. 17:24	2 ddinar	290 dirham
	1 statir (=4 draxma) Mat. 26:15; 27:3,5-9	4 ddinar	580 dirham
	1 ařđeř (=100 draxma) 'mina' n nnuqart - Luk. 19:13-25	100 ddinar	14500 dirham
	1 talent Mat. 18:24; 25:15-28	58-80 ařđeř n wureğ niğ nnuqart	870.000 dirham

TKARÐA n ISRAYIL deg wussan n YECCU LMASIÐ

TKARÐA n IMUCAN n ISAFAREN n BULUS

